

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	424
Land:	Serbien
Kilde:	Landinfo
Titel:	"Kosovo april 2007 - redegørelse for tjenestereise"
Udgivet:	1. juli 2007
Optaget på baggrundsmaterialet:	6. august 2007

Redegjørelse for tjenestereise KOSOVO april 2007

- **kosovo-serberne i nord**
- **ashkali-etnisitet**
- **familievold/
menneskehandel**
- **psykisk helsevern**

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Rapportene er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2007

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A
Postboks 8108 Dep
N-0032 Oslo

Tel: 23 30 90 45

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

INNHold

1. Innledning	4
1.1 "Fact-finding missions"	4
1.2 Tjenestereise til Kosovo i april 2007	4
1.3 Bakgrunn	4
1.4 Formålet med delegasjonsreisen	4
1.5 Rapport unntatt fra offentlighet	5
1.6 Offentlig redegjørelse for tjenestereisen til Kosovo	5
2. Etter Ahtisaaris forslag og før endelig statusavklaring	7
2.1 Ahtisaaris forslag	7
2.2 Behandlingen av statusforslaget i FNs sikkerhetsråd	9
2.3 Generelt om situasjonen i Kosovo pr. april 2007	9
3. Hovedproblemstillingene	10
3.1 Kosovo-serberne i nord-områdene	10
3.2 Ashkali-etnisitet.....	11
3.3 Familievold og menneskehandel	12
3.4 Helsetjenesten i Kosovo	14
4. Innholdsfortegnelse i den ikke-offentlige rapporten	17
5. Samtalepartnere	21
6. Litteratur	23
7. Forkortelser	25
8. Vedlegg	27
8.1 Kosovo.....	27
8.2 Nord-Kosovo	28
8.3 Mitrovicë/Mitrovica	29
8.4 Humanitære bussruter	30
8.5 Antall tvungne returer.....	31
8.6 UNHCRs statistikk med hensyn til frivillig minoritetsreturer	32

1. INNLEDNING

1.1 ”FACT-FINDING MISSIONS”

Formålet med tjenestereisene til Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (LANDINFO) er å innhente aktuell og relevant informasjon til bruk i saksbehandlingen i Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID). Reisene skal også bidra til å utbygge og forbedre LANDINFOS kontaktnett, og dermed mulighetene til å oppnå rask og pålitelig informasjon fra området. Delegasjonsreisene skal videre gjøre Landinfo bedre i stand til å foreta kildekritiske vurderinger.

1.2 TJENESTEREISE TIL KOSOVO I APRIL 2007

Landinfo gjennomførte i samarbeid med UDI og UNE en tjenestereise til Kosovo i perioden 16.04. til 20.04.2007. Landinfo ledet delegasjonen. Foruten deltakelse fra UNE deltok også utlendingsattachéen knyttet til den norske ambassaden i Beograd/ambassadekontoret i Prishtinë/Priština.

1.3 BAKGRUNN

Asylsøkere fra Serbia og Montenegro utgjorde i alt 468 søkere i 2005. Tilsvarende tall for 2006 var 323. Asylsøkere fra Serbia og Montenegro utgjorde i 2006 den fjerde største asylsøkergruppen i Norge. For de fire første månedene i 2007 har det blitt registrert 98 asylsøkere fra Serbia. Det føres ingen egen statistikk for antallet asylsøkere fra Kosovo.

Informasjonstilfanget fra Kosovo har de seneste årene vært svært godt. Det har vært publisert en rekke omfattende rapporter med analyser og drøftelser av ulike forhold fra forskjellige sentrale kilder.

Landinfo gjennomfører jevnlig tjenestereiser til området; senest til Kosovo i oktober 2005.

En ambulerende utlendingsattaché har arbeidet i Kosovo de siste årene særlig med verifisering av enkeltsaker.

1.4 FORMÅLET MED DELEGASJONSREISEN

Hovedhensikten med denne delegasjonsreisen var å innhente oppdatert informasjon om situasjonen knyttet til forholdene for den serbiske minoriteten i Nord-Kosovo, få informasjon om ashkali-etnisitet, innhente mer informasjon i tilknytning til familievold og menneskehandel samt få en oppdatering med hensyn til Kosovos helsevesen særlig i forhold til psykisk helsevern.

Rent generelt ble det også innhentet oppdatert informasjon om sikkerhetssituasjonen i Kosovo og UNHCRs ”position paper” for Kosovo. Delegasjonen fikk for øvrig en del informasjon, særlig fra International Crisis Group (ICG), om den politiske situasjonen i Kosovo og statusspørsmålet.

For å kunne tegne et balansert og representativt bilde hadde delegasjonen samtaler med ulike FN-organisasjoner, selvstyremyndighetene, en serbisk institusjon, NGOer, andre internasjonale aktører og uavhengige observatører.

Møtene fant sted i Prishtinë/Priština, Nord- og Sør-Mitrovicë/Mitrovica samt Ferizaj/Uroševac.

Under forberedelsene til reisen ble det innhentet synspunkter og konkrete spørsmålsstillinger fra UDI og UNE.

1.5 RAPPORT UNNTATT FRA OFFENTLIGHET

Landinfo har utarbeidet en rapport fra tjenestereisen som er unntatt offentlighet grunnet hensynet til kildene, og kun gjort tilgjengelig for saksbehandlerne i utlendingsforvaltningen på Landdatabasen. Formålet med rapporten var å gi en fremstilling av de opplysningene delegasjonen ble kjent med under reisen. Rapporten gir ikke et uttømmende og fullstendig bilde av temaene som berøres. I den grad det har vært nødvendig for sammenhengen ble det imidlertid inntatt noe informasjon fra annet skriftlig materiale. Rapporten formidler også en liste over samtalepartnerne samt kildevurderinger som lettere gir anledning til å vurdere kildenes ulike opplysninger. Det ble utarbeidet en kort litteraturliste med henvisning til rapporter som danner grunnlag for fordypning i emnene. For å lette lesningen ble det vedlagt en liste over forkortelser samt kart.

Rapporten inneholder ingen egne vurderinger eller konklusjoner.

På de aller fleste punktene var informasjonen sammenfallende, men på noen punkter ble delegasjonen gitt motstridende opplysninger/vurderinger.

Delegasjonen fikk anledning til å samtale med nesten alle de ønskede samtalepartnerne. Et planlagt møte med den serbiske NGOen "Association of Expelled and Displaced Persons of Kosmet" ble dessverre avlyst grunnet sykdom. Det var for øvrig ikke mulig å oppnå kontakt med den serbiske NGOen "Kosovo Humanitarian Group".

Den norske ambassaden i Beograd/ambassadekontoret i Prishtinë/Priština utarbeidet møteprogrammet etter anmodning fra og i samarbeid med Landinfo. Ambassadens bistand i tilknytning til planleggingen og gjennomføringen av programmet var til svært stor hjelp.

1.6 OFFENTLIG REDEGJØRELSE FOR TJENESTEREISEN TIL KOSOVO

Herværende offentlige redegjørelse for tjenestereisen til Kosovo i april 2007 vil foruten den korte redegjørelsen for bakgrunnen for og formålet med tjenestereisen, inneholde noe informasjon om Kosovos politiske situasjon i tilknytning til Ahtisaaris forslag til endelig statusavklaring for Kosovo. Dernest vil det bli redegjort for de hovedproblemstillingene som ble belyst på tjenestereisen. I tillegg vil rapporten til orientering inneholde en kopi av innholdsfortegnelsen i den ikke-offentlige rapporten, en oversikt over samtalepartnere med eventuelle web-adresser, en liste over forkortelser og en litteraturliste med webadresser. Det er også vedlagt kart over Kosovo, nord-områdene og Mitrovicë/Mitrovica by samt informasjon om de humanitære bussrutene og statistikk fra UNHCR med hensyn til tvangsretur og frivillig retur til Kosovo.

Alle stedsnavn er skrevet både på albansk og serbisk ettersom stedsnavnet er forskjellig på de ulike språkene. I områder der kosovoalbanerne er i flertall er det albanske navnet skrevet først. Der kosovoserberne er i flertall er det serbiske navnet skrevet først.¹ Betegnelsen Kosovo² blir brukt, da denne betegnelsen er innarbeidet både på norsk og engelsk.

¹ En slik praksis synes å være i samsvar med navnebruken i rapporter fra OSSEs Kosovo Mission og UNMIK. Noen få stedsnavn er like på albansk og serbisk og staves også likt slik som Prizren.

² Kosovoalbanerne bruker betegnelsen Kosova.

2. ETTER AHTISAARIS FORSLAG OG FØR ENDELIG STATUSAVKLARING

Delegasjonen besøkte Kosovo etter at Martti Ahtisaari fremla sine forslag til status for Kosovo, men før det foreligger en endelig statusavklaring.

Den norske diplomaten Kai Eide var, som FNs spesialutsending, ansvarlig for en større gjennomgang av standardprosessene i Kosovo sommeren/høsten 2005. På grunnlag av Eides rapport anbefalte FNs generalsekretær at statusforhandlingene for Kosovo burde starte opp, men at standardprosessene må fortsette parallelt. Sikkerhetsrådet ga sin aksept til en slik tilnærming, og Ahtisaari ble oppnevnt som forhandlingsleder for "Office of the Special Envoy of the Secretary-General of the United Nations for the future status process for Kosovo" (UNOSEK).

Samtidig er det fortsatt et stort internasjonalt press på selvstyremyndighetene i forhold til å implementere standardene for Kosovo, særlig i forhold til å forbedre minoritetsrettighetene i området. "The Kosovo Standard Implementation Plan" er blitt erstattet av vedtaket i Kosovos regjering om "The European Partnership Action Plan" som inkluderer verdier og standarder i prosessen mot Kosovos tilnærming til EU.

2.1 AHTISAARIS FORSLAG

Ahtisaari fremla i februar sin rapport om Kosovos fremtidige status etter å ha avventet parlamentsvalget i Serbia i januar 2007.³

- Forslaget innebærer at Kosovo får en internasjonal overvåket status som gjør at Kosovo kan inngå internasjonale avtaler og søke medlemskap i internasjonale organisasjoner. Innledningsvis heter det: "*Kosovo shall be a multi-ethnic society, governing itself democratically and with full respect for the rule of law, the highest level of internationally recognized human rights and fundamental freedoms, and which promotes the peaceful and prosperous existence of all its inhabitants*".⁴
- En ny grunnlov skal vedtas, og noen lover kan bare godkjennes om flertallet av de ikke-albanske representantene i Kosovos forsamling støtter forslaget.
- Kosovoserberne skal få stor grad av kontroll over egne anliggender gjennom ulike desentraliseringsforslag med ny kompetanse til kommuner med kosovoserbisk flertall. Videre vil kommunene få utvidet kommunalt selvstyre i finansielle spørsmål inkludert mulighet for å godta åpne finansieringer fra Serbia på en rekke områder, mulighet for interkommunalt samarbeid, mulighet for samarbeid med serbiske institusjoner og etablering av seks nye eller utvidede kosovoserbiske flertallskommuner.⁵

³ Forslaget kan gjenfinnes på UNOSEKs hjemmeside: <http://www.unosek.org/unosek/index.html>. Forslaget utgjør ca. 60 sider.

⁴ Selve det tekniske forslaget bruker ikke betegnelsene uavhengighet eller suverenitet, og det sies intet direkte om forholdet til Serbia.

⁵ Dette gjelder Mitrovica/Mitrovicë-nord, Gračanica/Gračanicë, Ranilug/Ranillug, Parteš /Partesh, Klokott/Vërboc og Novo Brdo/Novobërdë. (De fire sistnevnte ligger alle i det østlige Kosovo.)

- Forslaget inkluderer tiltak for beskyttelse av den religiøse og kulturelle arv, herunder en særlig status for den serbiske kirken i Kosovo, og opprettelse av 45 beskyttelsessoner omkring klostre og kirker.
 - Forslaget skal sikre en levedyktig økonomisk utvikling, herunder løsning av eiendomskonfliktene med internasjonal deltakelse (international involvement).
 - Kosovos rettsvesen skal være integrert, uavhengig, profesjonelt, upartisk, inkluderende, og reflektere samfunnets multietniske karakter. Rettsvesenets multietniske karakter skal sikres gjennom rekruttering av dommere, anklagere m.v. Ulike tiltak skal iverksettes gjennom forbedret tilgang til rettsvesenet, særlig for befolkningen i de nyopprettede kommuner med kosovoserbisk flertallsbefolkning.
 - Det skal etableres en profesjonell, multietnisk og demokratisk sikkerhetssektor. Kosovo Police Service (KPS) skal ha en enhetlig kommandostruktur, det lokale politiet skal reflektere den etniske sammensetningen i kommunene de opererer i og kosovoserbiske flertallskommuner skal ha utvidede fullmakter i tilknytning til valg av lokale politistasjonssjefer. Det skal etableres en ny profesjonell og multietnisk Kosovo Security Force som skal ha ansvar for blant annet krisehåndtering samtidig som Kosovo Protection Corps (KPC) nedlegges. Kosovo skal videre ha sin egen sikkerhetstjeneste.
 - Det skal fortsatt være en betydelig internasjonal tilstedeværelse i Kosovo.
- A: International Civil Representative, (ICR) som også vil være EUs spesielle representant (EUSR), vil bli utnevnt av en internasjonal styringsgruppe og vil være øverste myndighet med hensyn til forståelsen av avtalens sivile del. ICR vil i motsetning til UNMIK ikke ha utøvende myndighet, men myndighet i forhold til implementeringen av avtalen, og kan korrigere eller avvise lover samt sanksjonere eller fjerne offentlige tjenestemenn.
- B: European Security and Defence Policy Mission (ESDP) vil under ledelse av EUSR assistere Kosovo i utviklingen av effektive, rettferdige og representative juridiske institusjoner. Misjonen skal kunne sikre etterforskning og påtale i spesielle sensitive saker ved uavhengige internasjonale anklagere og dommere. Misjonen vil ha begrensede utøvende funksjoner som å sikre lov og orden.
- C: KFOR vil fortsatt være i Kosovo av sikkerhetshensyn.

Ahtisaari fremmet sine forslag for Sikkerhetsrådet i mars 2007 sammen med en rapport.⁶ Rapporten inkluderer Ahtisaaris anbefaling om at ”*Kosovo’s status should be independence supervised by the international community*” og begrunnelsene for denne konklusjonen. Ahtisaari har med andre ord holdt anbefalingene sine adskilt fra de mer tekniske forslagene. FNs generalsekretær Ban Ki-moon har gitt sin støtte til hele forslaget i forbindelse med presentasjonen i Sikkerhetsrådet i mars 2007.

⁶ Report of the Special Envoy of the Secretary-General on Kosovo’s Future Status”.
<http://www.unosek.org/docref/report-english.pdf>

2.2 BEHANDLINGEN AV STATUSFORSLAGET I FNs SIKKERHETSRAÐ

I forbindelse med behandlingen av statusforslaget i FNs sikkerhetsråd har Russland truet med å nedlegge veto mot et forslag som ikke begge parter er kommet til enighet om. Etter forslag fra Russland gjennomførte FN-ambassadørene i Sikkerhetsrådet en fact-finding reise til Kosovo i slutten av april.⁷

2.3 GENERELT OM SITUASJONEN I KOSOVO PR. APRIL 2007

Flere av samtalepartnerne viste til at situasjonen er rolig, men spent, sårbar og uforutsigbar. Den uavklarte statussituasjonen preger situasjonen. Det råder en vente-og-se-holdning.

Enkelte kilder viste til at situasjonen med hensyn til lov og orden ikke har forbedret seg fra 2004 til 2006 slik OSSEs rapporter illustrerer på en god måte.⁸

Kosovoalbanerne har i hovedsak vært positive til Ahtisaaris forslag. Spørsmålet er imidlertid hvor lenge kosovoalbanerne er villig til å vente, og eventuelt hvilke utslag en fremtidig utålmodighet vil få. Foreløpig har flertallet av kosovoalbanerne vært avventende.

Grupperinger som Vetevëndosje⁹ (selvbestemmelse) er mer utålmodige. Denne protestorganisasjonen har organisert en rekke demonstrasjoner mot statusforhandlingene og statusforslaget. Vetevëndosjes demonstrasjon 10.02.2007 mobiliserte omkring 3 000 personer. Sammenstøt med UNMIK-politiet medførte at to demonstranter døde. Senere demonstrasjoner som grupperingen har stått bak, har mobilisert færre og forløpt fredfullt.

Det er mulig å se tegn til en viss politisk polarisering blant kosovoserberne. Noen støtter fullt ut Beograd, mens andre grupperinger er villige til å arbeide med selvstyremyndighetene.

International Crisis Group (ICG) utga i mai en situasjonsrapport for Kosovo med mye interessant informasjon.¹⁰

⁷ Rapporten kan gjenfinnes her: [http://www.reliefweb.int/rw/RWB.NSF/db900SID/EKOI-7343UZ/\\$File/Full_Report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWB.NSF/db900SID/EKOI-7343UZ/$File/Full_Report.pdf)

⁸ OSSEs rapporter kan gjenfinnes på hjemmesiden til OSSEs kontor i Kosovo. <http://www.osce.org/kosovo/>

⁹ Denne protestorganisasjonen arbeider aktivt under slagordet: ”ingen forhandlinger – selvbestemmelse”.

¹⁰ Det vises til ICGs rapport ”Kosovo: No Good Alternatives to the Ahtisaari Plan”. <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=4830&l=1>

3. HOVEDPROBLEMSTILLINGENE

3.1 KOSOVO-SERBERNE I NORD-OMRÅDENE

Utlendingsmyndighetene hadde behov for å innhente informasjon knyttet til forholdene for den serbiske minoriteten i de nordlige områdene av Kosovo. Utlendingsmyndighetene har behandlet/har til behandling søknader om asyl fra etniske serbere fra nordområdene. Dette gjelder både kosovoserbere som opprinnelig er fra de nordlige områdene og kosovoserbere som har bodd eller har tilknytning til de nordlige, i hovedsak serbiskbefolkede, områdene av Kosovo. I disse sakene er internfluktalternativet til nord-områdene anvendt eller vurdert anvendt.

Mitrovicë/Mitrovica er navnet på henholdsvis en region, en kommune og en by i Kosovo.

Regionen Mitrovicë/Mitrovica består av kommunene Leposavić/Leposaviq, Zubin Potok, Zvečan/Zveçan, Vushtrri/Vučitrn, Skenderaj/Srbica og Mitrovicë/Mitrovica. Kommunene Leposavić/Leposaviq, Zubin Potok, Zvečan/Zveçan er i hovedsak befolket av kosovoserbere. Disse tre kommunene samt Nord-Mitrovicë/Mitrovica by blir ofte betegnet som de nordlige delene av Kosovo eller Nord-Kosovo. Befolkningen som bor i dette området, kan reise inn i Serbia utenfor Kosovo uten å passere kosovoalbanske majoritetsområder; dette i motsetning til kosovoserberne som er bosatt i enklavene sør for elven Ibar.

Kommunen Mitrovicë/Mitrovica ligger ca 40 km nord for Prishtinë/Priština. Kommunen består av en by og 49 landsbyer. Mitrovicë/Mitrovica by og to landsbyer i kommunen er etnisk blandede, mens den øvrige befolkningen er kosovoalbansk.¹¹

Mitrovicë/Mitrovica by er todelt. Den nordlige delen av byen er i hovedsak befolket av kosovoserbere. Den sørlige delen, sør for elven Ibar, er i hovedsak befolket av kosovoalbanere.

Samtalepartnerne var enige om at sikkerhetssituasjonen i området var spent, og at det fort kan bli bevegelse i situasjonen. Det var en viss uenighet og usikkerhet knyttet til om sikkerhetshendelsene i området nødvendigvis hadde etniske motiver. Det ble bekreftet at kosovoserberne bosatt i nord-områdene fritt kan bevege seg inn i Serbia utenfor Kosovo.

Lov og orden situasjonen i nord-områdene er vanskelig med tilstedeværelse av både Kosovo Force (KFOR) UNMIK-politiet, Kosovo Police Service (KPS) og representanter for det serbiske innenriksdepartementet (MUP).

Det ble bekreftet at Brovokterne fortsatt er til stede i Nord-Mitrovica/Mitrovicë. Det var imidlertid uenighet blant samtalepartnerne om hvor aktive de er, og i hvilken grad de utgjør en trussel.

De sosioøkonomiske forholdene i nord er vanskelige, og de internt fordrevne i nord-områdene er ifølge samtalepartnerne spesielt utsatte. Antallet¹² internt fordrevne blir sett på som en stor belastning på et så lite samfunn.

¹¹ OSSE Municipal Profile February 2005 http://www.osce.org/documents/mik/2005/02/1011_en.pdf

¹² Ulike tall mellom 6 til 15 000 blir nevnt.

3.2 ASHKALI-ETNISITET

Utlendingsmyndighetene behandler en rekke søknader om asyl fra etniske ashkaliere. I tilknytning til behandlingen av disse sakene ønsket utlendingsforvaltningen nærmere informasjon om hvordan det er mulig å skille ashkali og rom; hvordan de selv ser på dette og hvordan andre oppfatter dem. Dette skillet blir viktig, da UNHCR har ulike sikkerhetsvurderinger for ashkali- og rom-gruppene.

I Kosovo benytter det internasjonale samfunnet seg av samlebetegnelsen RAE om personer som tilhører de ulike etniske minoritetene rom, ashkaliere og egyptere. Den lokale albanske betegnelsen er ”maxhup”. Disse gruppene har i generasjoner vært bofaste i Kosovo.¹³

Kildene for informasjonen knyttet til ashkali, var alle fra Ferizaj/Uroševac¹⁴. Delegasjonen fikk opplyst at i kommunen er det 4 407 personer med minoritetsbakgrunn. Av disse er det 3 300 ashkaliere og 264 rom.¹⁵

Ashkaliene og rom bor i fire bydeler/områder i tilknytning til Ferizaj/Uroševac by. I Dubravë/Dubrava bor det utelukkende ashkaliere (1 300). Ellers er bosetningene blandet. I Sallahane bor det 1 333 personer, i Halit Ibishi 647, i gata Koshe Xorse¹⁶ 471 personer og for øvrig i byen 264 personer. Ashkali-skolebarna utgjør ca. 1 000 barn, og de går sammen med kosovoalbanske barn i blandede klasser. Undervisningen finner sted på albansk.

Det er de muslimske rom som har blitt igjen, de øvrige rom har solgt sine eiendommer og forlatt Kosovo. Det ble rent generelt opplyst at det bare er noen få ortodokse rom igjen i Kosovo, men at disse bor i serbiske enklaver.

Det var enighet blant ashkali-samtalepartnerne om at ashkaliene har sin opprinnelse i Persia og at de ikke tidligere har snakket romanes.¹⁷ Ashkaliene har særlig etter krigen i 1999 begynt å hevde sin identitet.

Alle kildene var enige om at det som skiller rom fra ashkaliene er at rom snakker romanes. Delegasjonen fikk ikke entydige svar med hensyn til om hudfarge, mobilitet eller tradisjoner kunne være avgjørende skiller mellom rom og ashkaliene.

Flere samtalepartene som ikke selv var rom eller ashkaliere, mente at konteksten er helt avgjørende for den enkeltes etniske tilhørighet. Svar på etnisitet er avhengig av hvem som spør. En kosovoserber vil kunne få til svar at vedkommende er rom, mens en kosovoalbaner vil bli opplyst av samme person at vedkommende er ashkali.

¹³ Migrationstjenesteman i Pristina, Sveriges Ambassad i Beograd: ”Romer Ashkalier och Egyptier i Kosovo” juni 2006. Rapporten finnes på www.migrationsverket.se/lifos/

¹⁴ Kommunen ligger syd for Prishtinë/Priština. Ifølge OSSEs kommuneprofil fra mai 2006 bor det ca 144 000 personer i kommunen. Kosovos kommuneprofiler kan finnes på <http://www.osce.org/kosovo/13982.html>

¹⁵ OSSE opplyser at kommunen har 3 325 ashkaliere og 269 rom.

¹⁶ Landinfo er usikker på riktig stavemåte.

¹⁷ Ger Duijzings skriver imidlertid følgende i boken *Religion and the Politics of Identity in Kosovo 2000*: ...”but according to most of this writer’s informants the *Ashkali* became Albanianised during the late Ottoman period, working as peasants on the large estates of Albanian landowner... During this period **these Gypsies** adopted the Albanian language, converted to Islam and adapted themselves to the strong patriarchal way of life of most Albanians.” (Landinfos uttalelse)

Alle kildene var enige om at blandingssekteskap mellom ashkaliere og rom finner sted. Det var imidlertid en forutsetning at begge ektefellene var muslimer.

Ashkalienes situasjon i Ferizaj/Uroševac i forhold til sikkerhet og bevegelsesfrihet var ifølge ashkalikildene god.

Alle kildene delegasjonen snakket med i Ferizaj/Uroševac var enige om at det er mangel på arbeid og vanskelige sosioøkonomiske forhold som er hovedproblemene for både ashklaliene og rom.

3.3 FAMILIEVOLD OG MENNESKEHANDEL

Utlendingsmyndighetene må i tilknytning til behandlingen av flere asylsaker fra Kosovo foreta vurderinger knyttet til myndighetenes evne og vilje til å gi beskyttelse i Kosovo. Det sier seg selv at delegasjonen ikke hadde mulighet for å dekke et så omfattende tema på en avgrenset tjenestereise. Delegasjonen ønsket imidlertid spesielt å fokusere på kosovoalbanske kvinner som blir utsatt for familievold og/eller menneskehandel.

UNMIKs kontor for ”Gender Affairs” ble operativ i oktober 1999. Kontorets rolle er i dag særlig knyttet til koordinering av UNMIKs arbeid på dette feltet og styrking av selvstyremyndighetenes kapasitet.

Den nasjonale handlingsplanen for å oppnå likestilling ble utviklet i årene 2002-2003. Planen trekker frem følgende kritiske områder: utdanning, økonomi, politikk, helse og sosial velferd, menneskerettigheter, og vold mot kvinner og barn samt kultur. Planen ble i 2004 en del av regjeringens handlingsplan. Det er imidlertid usikkert i hvilken grad selvstyremyndighetene anser planen for å være bindende, da det ikke er avsatt egne budsjettmidler til implementeringen av planen.

Kosovos likestillingslov ble vedtatt i 2004. Loven fastsetter at hvert kjønn skal ha minst 40 % representasjon i utøvende, lovgivende og dømmende organ, i offentlig instanser, og ved utnevning til sentrale og lokale styrende organ.¹⁸

Kosovos ”Provisional Criminal Code” har straffeforbud knyttet til menneskehandel.¹⁹

Selvstyremyndighetene etablerte en egen stilling for ”Gender Officer” ved statsministerens kontor i 2005. I kommunene er det også stillinger for ”Gender Officers”. Ombudsmannsinstitusjonen skal ha to til tre stillinger øremerket arbeid i forhold til kvinner.

Kildene opplyste at holdningene i dagens Kosovo ikke er slik de er nedtegnet i Kanun²⁰. De tradisjonelle verdiene er i endring. Kvinneres ære er imidlertid fortsatt sentralt i det kosovoalbanske samfunnet. Det var enighet om at kvinner kan bo alene, men dette vil være overklassekvinner og kvinner som har arbeid.

¹⁸ Multi-Donor Review of Implementation of Security Council Resolution 1325 on Women, Peace and Security in UNMIK, May 2006.

¹⁹ US Department of State Trafficking in Persons Report 2007.

²⁰ Tradisjonell albansk sedvane.

Det ble vist til at utbredelsen av familievold er knyttet til sosioøkonomiske forhold og til tradisjon. Delegasjonen ble gjort oppmerksom på at tall og statistikk med hensyn til utbredelse av familievold er problematisk; flere identifiserte saker betyr ikke nødvendigvis at den totale saksmengden har økt, men at det kan skyldes økende rapportering og identifisering.

Det er tradisjon for å flytte tilbake til egen familie etter skilsmisse. Disse tradisjonene er imidlertid i ferd med å endre seg. Det vil også kunne være problematisk for mange kvinner å dra tilbake til sin fars familie etter et brudd, og mange frykter for å miste barna. Det eksisterer mange kulturelle hindringer for kvinner i forhold til å forlate voldelige familier. Det er bred kjennskap til shelterne, men likevel føler kvinnene at de ikke har noen steder å gå.

Før 2002/2003 var det ikke registrert noen interne ofre for menneskehandel i Kosovo. Det er store kulturelle stigma knyttet til ofrene for menneskehandel/prostitusjon i Kosovo. Tallmaterialet knyttet til menneskehandel er også problematisk. Reintegrering av ofrene for menneskehandel er svært problematisk.

Det ble trukket frem at mange ikke stoler på politiet. Dette henger igjen fra tiden før 1999, og fører blant annet til at naboer ikke rapporterer mistenkelige forhold.

Politiets arbeid i forhold til kjønnsbasert vold er organisert i to regionale enheter for henholdsvis familievold og menneskehandel.²¹ Mange av samtalepartnerne i NGOene ga uttrykk for at de har et godt samarbeid med politiet.

Victims' Advocacy and Assistance Unit (VAAU) er nå etablert med i alt 14 kontorer som dekker alle Kosovos regioner. Enhetens mandat er å institusjonalisere ofrenes rettigheter og å yte ofrene assistanse og råd både juridisk, helsemessig og psykososialt.

Det eksisterer et system med domstolspålagte besøksforbud for overgriperen.²² Det skal være høye beviskrav for å få definert og straffeforfulgt en sak som menneskehandel.²³

Det er ikke nødvendig for offeret for familievold å anmelde overgriperen for å kunne få beskyttelse på et shelter ved politiets hjelp. Det finnes flere sheltere i Kosovo, de fleste er drevet av lokale NGOer. I tillegg driver regjeringen Interim Security Facilities for ofre for menneskehandel. Delegasjonen besøkte et shelter som drives av Centre for the Protection of Women and Children i Mitrovicë/Mitrovica.

²¹ Ansvar for politiets arbeid med menneskehandel ble i mai 2006 overført fra UNMIK-politiet til KPS. KPS gjennomførte ifølge US Department of State Trafficking in Persons Report 2007 99 operasjoner mot menneskehandel i 2006. 28 personer ble arrestert mot 33 foregående år. 50 ofre ble identifisert. 14 lokaler ble stengt grunnet mistanke om at ofrene for menneskehandel ble utnyttet på disse stedene.

²² Ifølge US State Department Country Report on Human Rights Practices in Serbia 2006 skal domstolene i Kosovo ha behandlet 135 slike ordre i foregående år.

²³ Kosovos "Provisional Criminal Code" har en strafferamme fra 2 til 20 år for menneskehandel. Frivillig prostitusjon blir ansett som en forseelse – "minor offense". US State Department opplyser videre at i løpet av 2006 arresterte UNMIK og KPS 36 personer for menneskehandel, 21 for hallikvirksomhet, 12 for prostitusjon og 28 for menneskehandelsrelaterte forhold. Påtalemyndighetene innledet straffefølgelse i 15 saker vedrørende menneskehandel. I tillegg var fortsatt 29 saker under etterforskning. 14 av disse 44 sakene ble avsluttet og resulterte i 12 domfellelser av 18 tiltalte.

3.4 HELSETJENESTEN I KOSOVO

Når det gjelder Kosovos helsevesen, hadde norske utlendingsmyndigheter et behov for oppdatering særlig i tilknytning til psykisk helsevern. Forholdet i helsevesenet var et hovedfokus i forbindelse med Utlendingsnemndas tjenestereise til Kosovo i mai 2004 og tema også for delegasjonsreisen til Kosovo i oktober 2005. Fortsatt er helsespørsmål sentralt i mange asylsaker fra Kosovo. Denne gangen var det ønskelig med besøk på ulike psykiatriske institusjoner.

Ingen av samtalepartene mente å kunne se noen generell forbedring i Kosovos helsetjenester. Det ble derimot vist til at det fortsatt er svært mange sykdomstilfeller som ikke kan behandles i Kosovo. Rent generelt ble det vist til at kvaliteten på helsetilbudet varierer fra region til region. Ofte må pasientene til University Clinic Center (UCC) i Prishtinë/Priština for å få mer avansert behandling. Det er i utgangspunktet gratis å få foretatt operasjoner i Kosovo. Pasientene må imidlertid selv betale for bandasjer, bedøvelse/narkose, annet utstyr og medisiner og ta med seg dette selv, da dette ofte ikke finnes på sykehusene. Helsevesenets budsjettmessige situasjon er svært vanskelig.

Kildene kan ikke bekrefte at medisinerne på Essential Drug List (EDL) er tilgjengelige. Forsyningene til de private apotekene er ikke stabile.

Generelt blir mennesker med mentale problemer tatt hånd om av familien. Denne tradisjonen avhjelper i stor grad situasjonen innen det mentale helsevesenet i Kosovo.

Alle de syv mentale helsesentrene skal nå være i drift, og drives i de største byene i Kosovo; Prishtinë/Priština, Gjakovë/Djakovica, Ferizaj/Uroševac, Pejë/Peć, Prizren, Mitrovicë/Mitrovica og Gjilan/Gnjilane.

Delegasjonen besøkte dagsenteret i Prishtinë/Priština. Senteret ble innviet i september 2003 og er bygget med støtte fra Japan. Lokalene fremstår som tidsriktige. Da delegasjonen var på besøk, var det begrenset aktivitet.

Figur 1 Mental Health Center Prishtinë/Priština

Ved de regionale sykehusene kan pasienter i kortere tid være innlagt på de psykiatriske avdelingene. Den nevropsykiatriske avdeling ved UCC har en kvinne- og en mannsavdeling, en sikkerhetsavdeling (fengselsavdeling) samt en nyopprettet akuttavdeling. Delegasjonen besøkte avdelingen som holdt til i en egen to etasjers bygning. Bygningen fremstod som enkel og slitt. Lokalene var imidlertid relativt romslige. Det var rolig på avdelingen da delegasjonen var på besøk, og vi traff flere pasienter på kvinneavdelingen.

Figur 2 Nevropsykiatriske avdeling UCC Prishtinë/Priština

Delegasjonen fikk også omvisning i akuttavdelingens nye lokaler som fremstod som tidsmessige og tilpasset oppgavene. Ingen av isolatene var i bruk da delegasjonen var på besøk, og det syntes heller ikke som det var fullt belegg på alle sengeplassene. Det var rolig på avdelingen under delegasjonens besøk, og vi traff flere pasienter.

Figur 3 Akuttavdelingen UCC Prishtinë/Priština

Pasienter som trenger langsiktig behandling kan bosettes i de integrerte husene som er bygget med en kapasitet på ti pasienter. Det finnes i alt seks slike fungerende hus i henholdsvis Fushë Kosovë/Kosovo Polje, Gjakovë/Djakovica, Ferizaj/Uroševac, Prizren, Mitrovicë/Mitrovica og Gjilan/ Gnjilane. I tillegg er det bygget ytterligere to slike døgninstitusjoner blant annet ett i Pejë/Peć. Planen er at det i alt skal bygges 16 slike hus. Delegasjonen besøkte døgninstitusjonen i Fushë Kosovë/Kosovo Polje. Bygningen fremstod som tidsriktig, med fine rom, møbler, terrasse og hage.

Helsevesenet og særlig psykisk helsevern er preget av en meget vanskelig budsjettmessig situasjon. Det er mangel på kvalifisert personell en rekke steder. Scheizerische Flüchtlingshilfe har utgitt en informativ rapport om situasjonen i helsevesenet i Kosovo i juni 2007.²⁴

Figur 4 Protection House Fushë Kosovë /Kosovo Polje

²⁴ Scheizerische Flüchtlingshilfe: *Kosovo – Zur Lage der medizinischen Versorgung – Update. Bern 2007.*

4. INNHOLDSFORTEGNELSE I DEN IKKE-OFFENTLIGE RAPPORTEN

1.	Innledning – formålet med delegasjonsreisen og veiledning for lesning	6
2.	Kosovos politiske situasjon	9
2.1	Etter Ahtisaaris forslag og før endelig statusavklaring	9
2.1.1	Ahtisaaris forslag	9
2.1.2	Behandlingen av statusforslaget i FNs sikkerhetsråd	11
2.2	ICGs generelle oppfatning av situasjonen i Kosovo pr. april 07	11
2.2.1	Kosovoalbansk tålmodighet	11
2.2.2	Kosovoalbansk protest	12
2.2.3	Kosovoserbisk politisk polarisering	13
2.2.3.1	Vil serberne forlate Kosovo?	13
2.3	Kosovos fremtidige utfordringer	14
3.	Sikkerhetssituasjonen og UNHCRs anbefalinger	15
3.1	Generelt	15
3.2	Kosovoserbere	15
3.3	Roma, askaliere og egyptere (RAE)	15
3.4	Goranere/bosjnaker	16
3.5	Kosovo-albanere i minoritetssituasjon	16
3.6	Etniske serbere i nord	16
3.7	Assosiert med det serbiske regimet	16
3.8	Utsatte kvinner	17
3.9	Syke	17
3.10	Blodhevn	17
3.11	Retur	17
3.12	Fremtidige flyktningestrømmer ut av Kosovo	17
4.	Kosovo-serberne i nord-områdene	19
4.1	Kort innledning	19
4.2	Sikkerhetssituasjonen	19
4.3	Lov og orden	20
4.4	Brovokterne	21
4.5	OSA	21
4.6	Arbeid for det internasjonale samfunnet	22

4.7	Situasjonen for de internt fordrevne	22
4.7.1	Støtte	22
4.7.2	Retur	23
4.7.3	Forholdet mellom internt fordrevne og fast bosatte	23
4.7.4	IDP registrering	23
4.7.5	IDP og rettigheter	23
4.8	Den sosioøkonomiske situasjonen i nord	23
4.9	Kosovoalbanere i nord-områdene	24
4.10	Bosjakene i Mitrovicë/Mitrovica	24
4.11	Roma leirene i nord	25
4.12	Roma Mahalla	25
5.	Ashkali-etnisitet	26
5.1	Kort innledning	26
5.2	Ashkalienes opprinnelse	27
5.2.1	Ashkaliere og egyptere	27
5.3	Roms opprinnelse	27
5.4	Ashkaliene skiller seg fra rom	28
5.4.1	Språk	28
5.4.2	Hudfarge	28
5.4.3	Mobilitet	28
5.4.4	Tradisjoner	28
5.4.5	Lokal befolkningen og andre	28
5.4.6	Kontekst	28
5.5	Blandingsekteskap	29
5.6	Ashkalienes situasjon i Ferizaj/Uroševac i forhold til sikkerhet og bevegelsesfrihet	29
5.7	Roms situasjon i Ferizaj/Uroševac i forhold til sikkerhet og bevegelsesfrihet	29
5.8	Ashkalienes og roms sosioøkonomiske situasjon i Ferizaj/Uroševac – området	30
6.	Familievold og menneskehandel	31
6.1	Kort innledning	31
6.2	Tradisjonelle holdninger	31
6.2.1	Enslige kvinner /kvinner som bor alene	31
6.2.2	RAE – kvinner	32

6.3	Vold i hjemmene	32
6.4	Menneskehandel	33
6.5	Beskyttelse	34
6.5.1	Politiet	34
6.5.2	Victims' Advocacy and Assistance Unit (VAAU)	34
6.5.3	Domstolene	35
6.5.4	Shelterne	35
6.5.4.1	Interim Security facility	36
6.5.4.2	Shelterbesøk	36
6.5.5	Reintegrering	37
6.5.6	Rollen til det internasjonale samfunnet	38
7.	Helsetjenesten i Kosovo	39
7.1	Generell utvikling i helsetjenesten i Kosovo	39
7.2	Behandlingsmuligheter	39
7.2.1	Endringer i det psykiatriske helsetilbudet	40
7.3	Tilgjengelighet på medisiner	40
7.4	Betaling	40
7.5	Funksjonshemmede	41
7.6	Psykiisk helsevern	41
7.6.1	Generell tilstand	41
7.6.2	Mentale helsesentre	41
7.6.3	Psykiatriske avdelinger på regionale sykehus	42
7.6.4	Nevropsykiatrisk avdeling ved UCC	42
7.6.4.1	Akuttavdelingen	43
7.6.5	Mentale helseklinikker – ”protection house”	44
8.	Vurdering av samtalepartnere	45
9.	Samtalepartnere	50
10.	Litteratur	52
11.	Forkortelser	53
12.	Vedlegg	55
12.1	Kosovo	55
12.2	Nord-Kosovo	56
12.3	Mitrovicë/Mitrovica	57
12.4	Humanitære bussruter	58

12.5	Antall tvungne returer	59
12.6	UNHCRs statistikk mht frivilling minoritetsreturer	60

5. SAMTALEPARTNERE

ICG

<http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=1243&l=1>

IOM

<http://www.iomkosovo.org/>

Ministry of Health

University Clinical Center

Prishtinë/Priština

http://www.cmbm.org/mind_body_medicine_ABOUT/faculty_bios/Jusuf_Ulaj_MD.php

Mental Health House

Fushë Kosovë/Kosovo Poje

Mental Health Clinic Prishtinë/Priština

OSSE Prishtinë/Priština

<http://www.osce.org/kosovo/>

UNHCR Prishtinë/Priština

<http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/balkans-country?country=kosovo&display=protection>

UNHCR Mitrovicë/Mitrovica

OSSE Mitrovicë/Mitrovica

Serbisk Røde Kors Zvečan/Zveçan

Center for the Protection of Women
and Children (CPWP) Mitrovicë/Mitrovica

Kirkens Nødhjelp
<http://www.nca.no/article/archive/40>

Zeri i Populitt

PDAK Ferizaj/Uroševac

Romani Givdipe

Centre for the Protection of Women
and Children (CPWP) Prishtinë/Priština

Centre for Protection of Victims and to
Prevent Trafficking of Human Beings
(CPVPT)

Victims' Advocacy and Assistance
Unit – Ministry of Justice

Kvinna till Kvinna
<http://www.kvinnatillkvinna.org/index.asp>

6. LITTERATUR

Forslag til litteratur for videre fordypning:

FNs sikkerhetsråd:

Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (S/2007/134) New York March 2007

[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2007.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/F60AB254B8CC18678525729D0067B1C2-Full_Report.pdf/\\$File/Full_Report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2007.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/F60AB254B8CC18678525729D0067B1C2-Full_Report.pdf/$File/Full_Report.pdf)

Comprehensive Proposal for the Kosovo Status Settlement

New York March 2007

http://www.unosek.org/docref/Comprehensive_proposal-english.pdf

Report of the Special Envoy of the Secretary-General on Kosovo's Future Status

New York March 2007

<http://www.unosek.org/docref/report-english.pdf>

Report of the Security Council mission on the Kosovo issue (S/2007/256) New York April 2007

[http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2007.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/AA1A30FD7268D3D0492572D8000890E5-Full_Report.pdf/\\$File/Full_Report.pdf](http://www.reliefweb.int/rw/RWFiles2007.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/AA1A30FD7268D3D0492572D8000890E5-Full_Report.pdf/$File/Full_Report.pdf)

International Crisis Group: *Kosovo: No Good Alternatives to the Ahtisaari Plan*, Brussels May 2007 <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=4830&l=1>

Migrationstjänesteman i Pristina, Sveriges Ambassad i Beograd: *Romer Ashkalier och Egyptier i Kosovo* juni 2006. www.migrationsverket.se/lifos/

US Department of State: *Country Report on Human Rights Practices in Serbia and Montenegro 2006* Washington March 2006

<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2006/78837.htm>

IOM: *Second Annual Report on Victims of Trafficking in South-Eastern Europe 2005*

http://www.iom.int/DOCUMENTS/PUBLICATION/EN/Second_Annual_RCP_Report.pdf

United Nation Kosovo Team: *Initial Observations on Gaps in Health Care Services in Kosovo* January 2007

<http://www.migrationsverket.se/include/lifos/dokument/www/07012980.pdf>

Scheizerische Flüchtlingshilfe: *Kosovo – Zur Lage der medizinischen Versorgung-
Update* Bern 2007
http://www.osar.ch/2007/06/07/0704_kos_medversorgung

7. FORKORTELSER

AAK	Aleanca për Ardhmërinë e Kosovës (Alliansen for Kosovos fremtid)
CCK CPVPT	Coordination Council for Kosovo Centre for Protection of Victims and to Prevent Trafficking of Human Beings
CPWP	Centre for the Protection of Women and Children
CSW	Centre for Social Welfare
ICG	International Crisis Group
IDP	Internally Displaced Person
IOM	International Organization for Migration
KFOR	Kosovo Force
KN	Kirkens Nødhjelp
KPC	Kosovo Protection Force
KPS	Kosovo Police Service
LDD	Lidhja Demokratike e Dardania (Dardanias demokratiske liga)
LDK	Lidhja Demokratike e Kosovës (Kosovos demokratiske liga)
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova (Det serbiske innenriksdepartementet)
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
NRC	Norwegian Refugee Council
NGO	Non-governmental organisation

OCRM	Office of Communities, Returns and Minority Affairs
OSSE	Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa
PDAK	Ashkali Democratic Party of Kosovo
PDK	Partia Demokratike e Kosovës (Kosovos demokratiske parti)
PISG	Provisional Institutions of Self-Government
RAE	Romer, ashkaliere og egyptere
SLKM	Serbian List for Kosovo-Metohojja
SNC	Serbian National Council
UCC	University Clinical Center Prishtinë/Priština
UNHCR	United Nation High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations Children's Fund
UNMIK	United Mission Interim Administration Mission in Kosovo
VAAU	Victims' Advocacy and Assistance Unit
WHO	World Health Organization

8. VEDLEGG

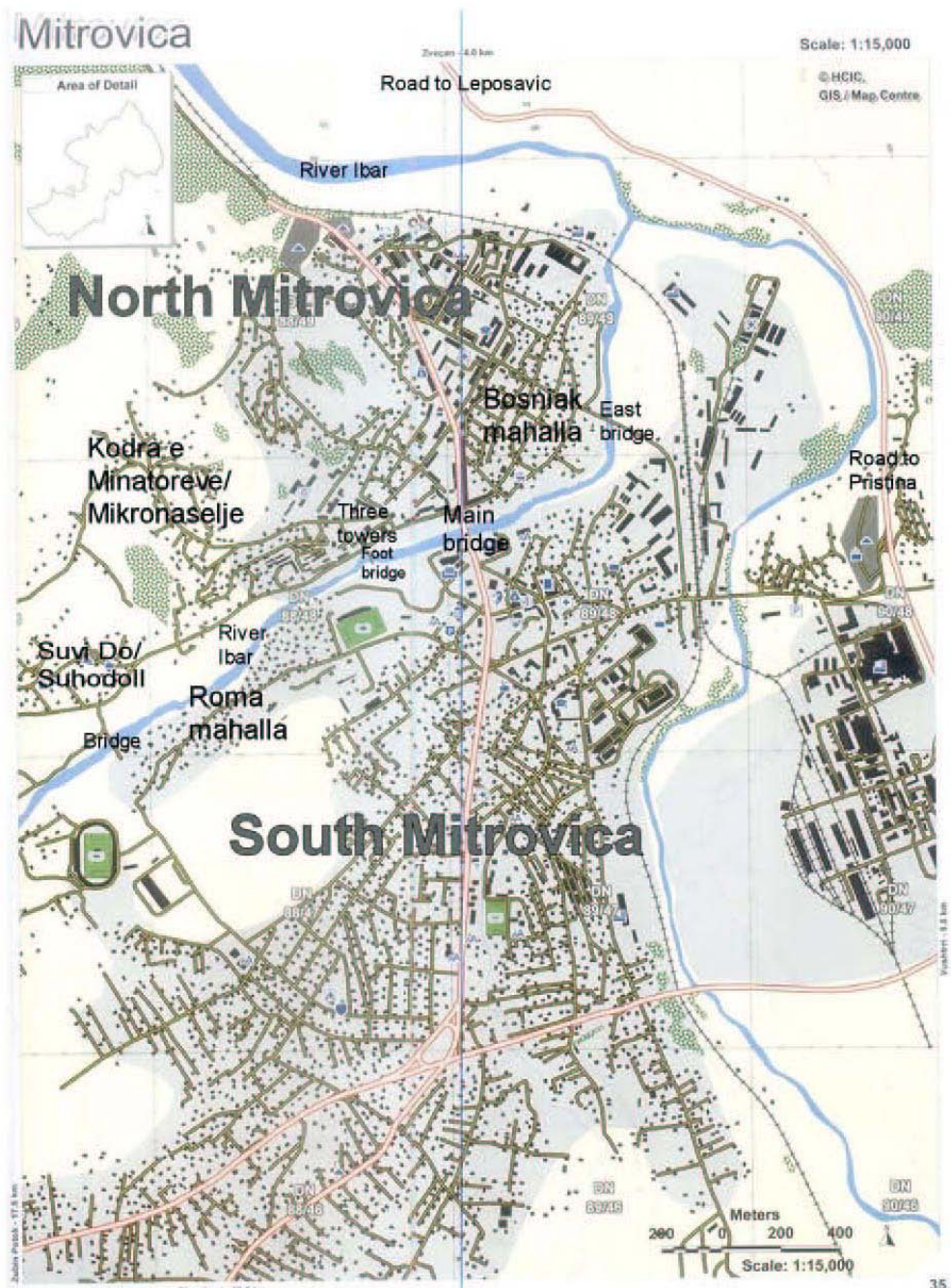
8.1 Kosovo

8.2 NORD-KOSOVO

8.3 MITROVICË/MITROVICA

(c) HCIC - Kosovo Community Information Center, adapted with permission by Crisis Group

8.4 HUMANITÆRE BUSSRUTER

(1) Humanitarian Routes' List

As of December 2006 Kosovo Humanitarian Minority bus lines operated on a total of 17* routes. They were the following:¹

- 1) Miloševo/Milloshëvë (OB) - Gračanica/Gračanicë (PR) - Miloševo/Milloshëvë (OB);
- 2) Gornja Brnjica/Bërnice e Epërme (PR) – Gračanica/Gračanicë (PR) - Gornja Brnjica/ Bërnice e Epërme (PR);
- 3) Miloševo/Milloshëvë (PR) - Gate 3 - Miloševo/Milloshëvë (PR);
- 4) Velika Hoča/ Hoçë e Madhe (RH) - Gračanica/Gračanicë (PR) - Velika Hoča/ Hoçë e Madhe (RH);
- 5) Grace/Gracë (VU) - Mitrovica/Mitrovicë North (MI) - Grace/Gracë (VU);
- 6) Leposavić/Leposaviq (LE) – Mitrovicë/Mitrovica South (MI) - Leposavić/Leposaviq (LE).^{*} not operational since August 2006;
- 7) Vidanje/Videjë (KL) – Bica/Binxhë (KL) - Zvečan/Zveçan (ZV) - Biča/Binxhë (KL) - Vidanje/Videjë (KL);
- 8) Osojane/Osojan (IS) - Zvečan/Zveçan (ZV) - Osojane/Osojan (IS);
- 9) Velika Hoča/ Hoçë e Madhe (RH) - Rahovec/Orahovac (RH) - Zvečan/Zveçan (ZV) - Rahovec/Orahovac (RH) - Velika Hoča/ Hoçë e Madhe (RH);
- 10) Bablljak/Bablak (UR) – Gračanica/Gračanicë (PR) - Bablljak/Bablak (UR);
- 11) (*Gjilan/Gnjilane A*) or Gjilan/Gnjilane (GN) - Poneš/Ponesh (GN) - Koretište/Koretishtë (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Gornje Kusce/Kufcë e Epërme (GN) - Kmetovce/Kmetoc (GN) - Šilovo/Shillovë (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN);
- 12) (*Gjilan/Gnjilane B*) or Gjilan/Gnjilane (GN) - Donja Budriga/Budrikë e Poshtme (GN) - Pasjane/Pasjan (GN) - Donja Budriga/Budrikë e Poshtme (GN) - Partëš/Partesh (GN) – Cernica/Cernicë (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN) Gornji Livoc/Livoç i Epërm (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN);
- 13) (*Gjilan/Gnjilane C*) or Gjilan/Gnjilane (GN) – Stanišor/Stanišhor (GN) - Gornji Makreš/Makresh i Epërm (GN) - Trnjičevce/Tërniqec (NB) - Čuljkovce - Bostane/Bostan (NB) - Izvor/Izvor (NB) - Prekovce/Prekoc (NB) - Zebince/Zebincë (NB) - Straža/Strazhë (GN) – Kosmata - Stanišor/Stanišhor (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Paralovo/Parallovë (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Kosmata - Straža/Strazhë (GN) - Zebince/Zebincë (NB) - Prekovce/Prekoc (NB) - Izvor/Izvor (NB) - Bostane/Bostan (NB) - Čuljkovc - Trnjičevce/Tërniqec (NB) - Gornji Makreš/Makresh i Epërm (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Paralovo/Parallovë (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN);
- 14) (*Gjilan/Gnjilane D*) or Gjilan/Gnjilane (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Gornji Makreš/Makresh i Epërme (GN) - Trnicevce/Tërniqec (NB) – Čuljkovce - Novo Brdo/Novobërdë (NB) - Bostane/Bostan (NB) - Izvor/Izvor (NB) - Prekovce/Prekoc (NB) - Gračanica/Gračanicë (PR) - Prekovce/Prekoc (NB) - Izvor/Izvor (NB) - Bostane/Bostan (NB) - Novo Brdo/Novobërdë (NB) – Čuljkovc - Trnjičevce/Tërniqec (NB) - Gornji Makreš/Makresh i Epërm (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN);
- 15) (*Gjilan/Gnjilane E*) or Gjilan/Gnjilane (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Straža/Strazhë (GN) - Zebince/Zebincë (NB) - Prekovce/Prekoc (NB) - Šilovo/Shillovë (GN) - Gračanica/Gračanicë (PR) - Šilovo/Shillovë (GN) - Prekovce/Prekoc (NB) - Zebince/Zebincë (NB) - Straža/Strazhë (GN) - Stanišor/Stanišhor (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN);
- 16) (*Gjilan/Gnjilane F*) or Kamenicë/Kamenica (KA) - Ranilug/Ranillug (KA) - Šilovo/Shillovë (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Mitrovicë/Mitrovica (MI) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Šilovo/Shillovë (GN) - Ranilug/Ranillug (KA) – Kamenicë/ Kamenica (KA);
- 17) (*Gjilan/Gnjilane G*) or Klokot/Kllokot (VI) - Partëš/Partesh (GN) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Mitrovicë/Mitrovica (MI) - Gjilan/Gnjilane (GN) - Partëš/Partesh (GN) - Klokot/Kllokot (VI).

¹ Source: UNMIK Field Operations Unit (FoU), Humanitarian Bus Project, General operational Report, 31 July 2006. The municipalities where these villages are located are indicated through acronyms in bracket as follows: (OB) Obiliq/Obiliç; (PR) Prishtinë/Priština; (RH) Rahovec/Orahovac; (VU) Vushtrri/Vuçitrim; (MI) Mitrovicë/Mitrovica; (ZV) Zvečan/Zveçan; (LE) Leposavić/Leposaviq; (KL) Klinë/Klina; (IS) Istog/Istok; (UR) Ferizaj/Uroševac; (GN) Gjilan/Gnjilane; (NB) Novo Brdo/Novobërdë; (KA) Kamenicë/Kamenica; (VI) Viti/Vitina. Some of the names in Administrative Direction No. 2004/23 Implementing UNMIK Regulation No. 2000/43, as amended, on the Number, Names and Boundaries of Municipalities, appear to have been misspelt and have been corrected in this list in consultation with native speakers.

8.5 ANTALL TVUNGNE RETURER

Cumulative number of forced returns per year

Year	Number of forced returns
2003	5933
2004	3971
2005	3554
2006	3569
Total:	17 027

8.6 UNHCRs STATISTIKK MED HENSYN TIL FRIVILLING MINORITETSRETURER

MINORITY VOLUNTARY RETURN TO KOSOVO

TABLE 2

UNHCR OCM Pristina

United Nations High Commissioner for Refugees
Field Commissioner for Voluntary Return and Reintegration

TABLE 2 - MINORITY RETURNS BY MUNICIPALITY OF RETURN

MUNICIPALITY (Region)	SERBES				ROMA				ASHKALIJA EGYPTIAN				BOSNIAK				GOPANI				ALBANIAN				Total minority return										
	Returns	%	Total	%	Returns	%	Total	%	Returns	%	Total	%	Returns	%	Total	%	Returns	%	Total	%	Returns	%	Total	%	Returns	%	Total	%							
Municipality of Pristina	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Municipality of Pristina	241	52	38	2	452	2,69	120	7	135	6,04	24	15	39	2,95	588	124	37	750	52,48	5	5	0,42	1078	198	83	3	1582	8,72	54	684	0,97				
Municipality of Pristina	171	29	1	7	2,81	1	1	0	0,69	1	1	26	1	0	0	0	0	11	0,84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Municipality of Pristina	482	82	39	622	3,67	132	19	8	158	7,89	38	24	89	2,24	621	124	37	1	755	52,83	261	129	54	687	69,29	64	2592	12,59	64	2592	12,59				
Municipality of Pristina	419	87	46	14	388	2,39	82	7	11	5,29	118	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	247	27	14	388	2,39	82	7	11	5,29	118	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	19	11	1	29	0,26	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Municipality of Pristina	344	7	9	369	2,49	2	19	12	30	14,72	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	1428	131	128	18	1750	22,53	389	25	15	459	22,52	129	19	18	0	181	23,77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	28	0	0	2	39	0,41	0	0	2	137	138	8,92	67	21	12	24	134	2,859	26	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	60	13	2	70	0,97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	157	81	153	11	462	6,05	23	0	0	129	6,19	34	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	132	68	188	4	562	3,05	23	0	0	129	6,19	34	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Municipality of Pristina	157	81	153	11	462	6,05	23	0	0	129	6,19	34	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Municipality of Pristina	566	407	351	21	1762	8,4	245	9	89	4,9	366	210	11	152	44,2	468	139	54	3	641	44,6	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	559	14	9	392	2,28	101	99	13	162	8,93	709	159	29	888	30,11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Municipality of Pristina	548	26	0	1	489	3,71	151	21	136	7,26	98	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Municipality of Pristina	1095	3	0	3	10,64	0	114	15,9	299	14	19	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Municipality of Pristina	2133	68	42	7	2569	16,3	533	119	17	669	27,15	1754	344	184	7	2329	32,72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
GRAND TOTAL KOSOVO	5938	740	601	54	7233	100	1341	235	326	167	3338	100	1079	200	91	10	1428	100	362	129	133	54	674	100	669	100	12383	2126	1622	327	18458	100			

NOTE: All presented figures are based on the information collected monthly from the field, received from various and credible sources. Information is updated accordingly. Due to complexity of information gathering, this set of information does not necessarily reflect all return movements at the time of reporting.

4/13/2007 AM at 31 Mar 2007

4/13/2007:16 PM

TABLE 3- MINORITY RETURNS TO KOSOVO FROM INTERNAL AND EXTERNAL DISPLACEMENT BY COMMUNITY OF RETURN

Table with columns: REGION, Municipality, Returnee (Community/Location), Returns 2000-2006 (Serbia, Roma/Asyl/Refuge, Bosniak, Croat, Albanian), Returns in 2007 (Serbia, Roma/Asyl/Refuge, Bosniak, Croat, Albanian), Returns 2000-Present (Serbia, Roma/Asyl/Refuge, Bosniak, Croat, Albanian), Total Returns.

413/2007 As of 31 Mar 2007

Mar_07.xls:1 45 PM

AO	REGION	Municipality	Province	Community (Location)	RETURNS 2006-2008					RETURNS IN 2007					RETURNS 2006-Present					Total Returns						
					Serbs	Romans	Asks/Egypt	Bosnians	Albanians	Serbs	Romans	Asks/Egypt	Bosnians	Albanians	Serbs	Romans	Asks/Egypt	Bosnians	Albanians							
Kamenica	AO	Municipality	Bosnia	Kamenica	60248	34														34	34					
					60250	30															30	30				
					60253	2																2	2			
					60254	25																25	25			
					60266	12																12	12			
					60327	5																5	5			
					60265	3																3	3			
					60269	67	20															87	87			
					60278	5																5	5			
					60279	0																0	0			
					62177	29	30															59	59			
					60290	5																5	5			
					60298	2																2	2			
					60301	20	13															33	33			
					60364	1																1	1			
					60325	3																3	3			
					60332	8																8	8			
					60338	4																4	4			
					60342	13																13	13			
					60343	10																10	10			
					60354	7																7	7			
					60355	33																33	33			
					60357	18																18	18			
					60364	5																5	5			
					60364	7																7	7			
					61295	328																328	328			
					61219	87																87	87			
					61282	4																4	4			
					61296	8																8	8			
					61214	0																0	0			
					61228	8																8	8			
					61288	0																0	0			
					61308	55																55	55			
					61308	0																0	0			
					61338	0																0	0			
					62184	14	143															157	157			
					Grand Total AOR Giliari/Giljari					1087	446	181		427	15	13	0	0	0	1782	459	181	427	2748		
					Leposaviq/Leposavik	AO	Municipality	Croatia	Leposaviq	60434	67													67	67	
										60435	50														50	50
										60478	55															55
61442	19																				19	19				
61465	11																				11	11				
61468	232																				232	232				
61485	9																				9	9				
61488	187	57																			244	244				
62148	172																				172	172				
62193	1																				1	1				
60391	22	20																			42	42				
60391	100	4																			104	104				
60414	27																				27	27				
61117	58																				58	58				
61187	12																				12	12				
Grand Total AOR Mitrovica										586	58	281	33	1	242	2	137	24	0	556	196	305	33	1	242	1338
Decani/Decani	AO	Municipality	Croatia	Decani						61785	8												8	8		
										62188	1													1	1	
					61798	11														11	11					
					61820	1														1	1					
					61838	8															8	8				
					61842	31	103														134	134				
					61870	6															6	6				
					62178	30	170	4													204	204				
					61851	8	11														19	19				
					61874	9															9	9				
					61879	8															8	8				
					61857	6															6	6				
					61900	6															6	6				
					61903	4															4	4				
					62170	82															82	82				
					61906	7															7	7				
					61930	5	32														37	37				
					61928	89															89	89				
					60723	80															80	80				
					60726	87	22														109	109				
					60731	2															2	2				
60743	454	25	14	9												502	502									
60813	4	30														34	34									
60794	4															4	4									
60791	3															3	3									
60787	19															19	19									
60768	30															30	30									
60791	17															17	17									
62161	5															5	5									
60794	9	131	314	115												569	569									
60732	20															20	20									
60789	7															7	7									
60801	1	12														13	13									
60808	43	12	8													63	63									
60819	20	25														45	45									
60819	43	28	189													260	260									
60819	0															0	0									
60820	15	1														16	16									
60821	18															18	18									
60058	14	10	25													49	49									
60059	13	17														30	30									
60067	3															3	3									
60068	31															31	31									
60095	23															23	23									
60068	8	88														96	96									
60072	20															20	20									

REGION	Municipality	Number	Community (Location)	RETURNS 2000-2006					RETURNS IN 2007					RETURNS 2000-Present					Total Returns			
				Bosnia Herzegovina	Roma Egypt	Arabic/ Egypt	Bosniak	Albanian	Bosnia Herzegovina	Roma Egypt	Arabic/ Egypt	Bosniak	Albanian	Bosnia Herzegovina	Roma Egypt	Arabic/ Egypt	Bosniak	Albanian				
AOR Prishtine/Prishtina																						
Majevica																						
	60073		Dobruva	85													85					
	60098		Gjurovec/Djurovec	16													16					
	60076		Obale/ Gaspare	8													8					
	62173		Matoka Urban		21			4							4	9	34					
	60089		Kashtri/Kashtri														8					
	60092		Koski/Kos	118												118	118					
	60093		Kovrnice														19					
	60060		Lisavi/Lisavi/ Rragaj/ Rragaj L.													19	30					
	60112		Lubovec/Lub/ S. Lukavica	31											31	10	48					
	60095		Lubovec/Lubovo													33	53					
	60096		Orasica														8					
	60099		Orasica	285											285		285					
	60102		Presevo/Presevo													19	19					
	60107		Sarajevac/Sarajevan														0					
	60108		Shahinovci/Sahinovica													7	7					
	60114		Tomoz/ Tomazice														8					
	60116		Turcep	13											13		13					
	60119		Vercic														12					
	60122		Zabzi/ Zabzi														72					
	62038		Bica/ Bicahe	79				3	2						78	13	91					
	62041		Bojancic														18					
	62042		Budishec														11					
	62060		Orasnik/Orasnik	48				3							49		49					
	62067		Orasnik/Orasnik	55											55		66					
	62174		Kina Urban														11					
	62074		Kina Urban	120				5	0	6					125	29	159					
	62074		Kosheva e m/V. Kosheva														24					
	62094		Resnik														4					
	62098		Stupac/Stupac														12					
	62099		Shkupi/ Shkupi														8					
	62104		Vicaj/ Vicaj														62					
Total				1744	360	1510	632	21	0	11	6	0	1785	365	1524	641	0	4280				
Obale/Obale																						
	60641		Babin Most	224											224		224					
	60644		Litvenia Vidica	86											86		86					
	60644		Janina Voda	8											8		13					
	60656		Milosevac/Milosevo	13													236					
	62176		Obajci/Obajci	141											141	113	254					
	60657		Orasica	141											141	283	424					
	60552		O. Gucevo/O. Gucevo e P.														78					
	60575		Dobruva														58					
	60551		Dobruva														28					
	60558		O. Gucevo/O. Gucevo e P.	37											37		39					
	60559		Gardine														162					
	60568		Halesi	31											31		31					
	60568		Leptsa	8													8					
	60569		Lugoski Urban	191											191	122	313					
	60571		Lisjice	13											13		13					
	60574		Magara	303													303					
	60580		Madovo	82											82		82					
	60582		Radovc	8													10					
	60583		Radovc	11											11	27	38					
	60597		Skutervac	25											25		25					
	60600		Shari/ Shari	22											22		22					
	60602		Stari Do	89											89		89					
	60611		Trilca	2													2					
	60627		Stalovc	47											47		47					
	60682		Podjevac/ Podjevac Urban	23													23					
	60625		Badovc	22											22		22					
	60629		Basi/ Basja	90											90	22	112					
	60626		Capitani/ Capitanice	20											20		26					
	60637		Donja Brnca	81											81		81					
	60643		Donja Brnca	52											52		52					
	60645		Gracnica	488											488	221	689					
	60645		Korica	34											34		34					
	60655		Lepta/Lepta/Lacrasalle	141											141	4	167					
	60656		Leptane	18													22					
	60681		Prizoc	26											26	13	39					
	62180		Prizoc/Prizoc Urban	25											25	0	282					
	60682		Stivovo	85											85		85					
	60696		Stari Do	53											53		53					
	62183		Stari Do/ Stari Do Urban														101					
	60222		Stalovc	62											62		62					
	60223		Stari Do	6											6	2	8					
	60224		Udopolje/ D. Dib	40													40					
	62175		F. Kosovi/ KP Urban	81											81	170	1089					
	62186		Udopolje/ Udopolje	4													4					
	60229		Kuzmin	115											115	10	125					
	60235		Ligane	118													118					
Grand Total AOR Prishtine/Prishtina				3578	842	2322	71	17	7	0	0	0	2036	850	2326	674	0	5776				
GRAND TOTAL KOSOVO				7179	1871	4375	1419	620	669	54	167	42	10	54	0	7233	2038	8453	1428	674	689	18458

Table includes only those locations which had minority returns since 2000.
 NOTE: All presented figures are based on the information collected monthly from the field, received from various and credible sources. Information is updated accordingly. Due to complexity of information gathering, this set of information does not necessarily reflect all return movements at the time of reporting.